

Motion

1982/83: 2221

Börje Stensson m. fl.

Förslag till lag om förbud under viss tid mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur, svin och fjäderfä (prop. 1982/83:112)

I proposition 1982/83:112 föreslås ett temporärt förbud mot nybyggnad av vissa djurstallar. Förbudet skall gälla till och med juni 1984, när den nyligen tillsatta utredningen om livsmedelspolitiken anses ha lämnat förslag som kan träda i kraft. Denna kommitté skall enligt direktiven pröva någon form av investerings- eller etableringskontroll, varför det nu föreslagna förbudet sannolikt kommer att permanentas.

Folkpartiet är av princip motståndare till alla former av statlig etablerings- och investeringskontroll. Användningen av sådana medel är enligt vår uppfattning inte förenlig med marknadsekonomins principer. Lösningen på Sveriges ekonomiska problem ligger inte i införandet av mer statlig kontroll, byråkrati och centralisering utan i motsatsen, nämligen en vitalisering och utveckling av marknadsekonomi. Vi avvisar således den föreslagna förbudslagen.

I propositionen hävdas att det föreslagna investeringsförbudet skulle vara ett sätt att komma till rätta med bristen på balans mellan produktion och konsumtion av nötkött, fläsk och ägg. Enligt vår uppfattning måste emellertid problemet med ökande produktionsöverskott för dessa varor lösas på annat sätt. Utredningen om livsmedelspolitiken skall enligt direktiven också analysera och överväga verkningarna av det nu existerande prisstödet samt överväga möjligheterna att ytterligare differentiera detta.

I propositionen redovisas inte något eventuellt samband mellan mängden ny- och ombyggnader och antalet kor, svin, höns. Sannolikt beror detta på att något sådant samband inte existerar. En analys av effekterna av det föreslagna temporära byggnadsförbudet saknas helt. Överproduktionen skulle sannolikt påverkas mycket litet av ett temporärt byggstopp. Däremot skulle arbetsmiljön för både lantbrukare och djur försämrans genom uteblivna förbättringsinvesteringar.

Ett byggstopp skulle också göra stor skada för de småföretag som under senare år satsat på byggnadssektorn inom jordbruket. Deras marknad skulle i ett slag försvinna. Många av dessa företag skulle snabbt slås ut. Eftersom de är anpassade till lantbrukets speciella byggnadsförhållanden skulle detta bl. a. innebära en teknologiförlust för samhället, och naturligtvis förlust av arbetstillfällen.

Inte heller finns det i propositionen någon diskussion om hur detta byggnadsförbud medverkar till den stimulans av byggnadsverksamheten som regeringen säger sig önska.

Byggnadsverksamhet inom jordbruket kan också bidra till rationaliseringar, bättre foderutnyttjande och billigare produktion. Och billigare livsmedel är naturligtvis till nytta för alla. Ett byggstopp, däremot, verkar i motsatt riktning.

I stället för att införa ännu fler administrativa regler och ökad byråkrati, vilket bl. a. blir följderna av de dispensmöjligheter som den föreslagna lagens 2 och 3 §§ innehåller, bör man eftersträva att använda ekonomiska styrmedel. Därigenom kan man påverka företagens ekonomiska motiv på önskvärt sätt. I detta fall kan t. ex. ett system med två priser användas. Tvåprissystemet innebär att en producent får ett pris upp till en viss produktionsnivå och betydligt lägre pris för "överproduktion". Detta är sannolikt bättre för familj jordbruken, som vi menar måste utgöra basen inom jordbruksnäringen. Det innebär också att tendenser till fabriksmässig produktion motverkas, vilket inte bara främjar familj jordbruket utan också är positivt ur djurskyddssynpunkt, varav också kan följa en bättre produkt. I avvaktan på att utredningen om livsmedelspolitiken har lagt några förslag bör därför inte ett administrativt kontrollsystem införas.

Lagen föreslås träda i kraft så fort som möjligt, dvs. två veckor efter den dag då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling. I övergångsbestämmelserna anges enbart att lagen inte gäller nybyggnad som har påbörjats när lagen träder i kraft. Enskilda människor skulle kunna åsamkas stor ekonomisk skada genom så begränsade övergångsbestämmelser. En jordbrukare kan t. ex. ha gjort stora förberedelser, antingen själv eller genom ett byggnadsföretag, utan att själva byggnadsarbetet har påbörjats. Lagen skulle då förbjuda honom/henne från att fullfölja arbetet. Den enskilde skulle därigenom åsamkas stor rättsförlust.

Det ovan anförda är ett exempel på hur regleringar och administrativa styrmedel kan få oacceptabla följder för enskilda individer. Även i övrigt lider propositionen av stora brister i fråga om analys av de förväntade följderna av den föreslagna förbudslagen. Alternativa styrmedel är över huvud taget inte diskuterade.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställer vi
att riksdagen avslår förslaget till lag om förbud under viss tid mot
nybyggnad av djurstallar för nötkreatur, svin och fjäderfä.

Stockholm den 10 mars 1983

BÖRJE STENSSON (fp)

LARS ERNESTAM (fp)

CHRISTER EIREFELT (fp)